

Sygn. akt II KK 324/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Małarski

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Ewa Oziębła

w sprawie **K. S.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 kpk

w dniu 22 stycznia 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 24 stycznia 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć
zawartych w pkt. II, III, V, VII i VIII i w tym zakresie sprawę
przekazuje Sądowi Rejonowemu w Ż. do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 24 stycznia 2014 r., Sąd Rejonowy w Ż. wobec K. S., skazanego wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 stycznia 2003 r., za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 18 września 1997 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby w wymiarze 5 lat oraz orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 k.k. grzywnę w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł., przy czym postanowieniem tego Sądu z dnia 29 grudnia 2004 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności ;
2. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 lutego 2003 r., za czyn z art. 178a § 1 k.k., popełniony w dniu 25 sierpnia 2002 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby w wymiarze 3 lat oraz orzeczono na podstawie art. 71 § 1 k.k. grzywnę w rozmiarze 40 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł., na podstawie art. 42§2 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 roku, zaś na podstawie art. 49a § 1 k.k. orzeczono świadczenie pieniężne na rzecz Fundacji „Bezpieczna Droga” w kwocie 200 zł.;
3. Sądu Rejonowego z dnia 25 września 2003 r., za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 2 kwietnia 1996 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby w wymiarze 5 lat oraz orzeczono na podstawie art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. grzywnę w wymiarze 70 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł., przy czym postanowieniem z dnia 6 grudnia 2006 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności;
4. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 15 marca 2004 r. za:
  - a) czyn z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w okresie od września 2001 r. do 28 czerwca 2002 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,
  - b) czyn z art. 178a § 1 k.k. popełniony w dniu 28 czerwca 2002 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 2 miesięcy, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby w wymiarze 3 lat, na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzono grzywnę w rozmiarze 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł., przy czym na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet kary

grzywny zaliczono okres zatrzymania w dniu 20 kwietnia 2002 r. oraz od dnia 28 czerwca 2002 r. do dnia 29 czerwca 2002 r., na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym oraz na podstawie art. 49a § 1 k.k. orzeczono świadczenie pieniężne w wysokości 400 zł.

I. rozwiązał karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 15 marca 2004 r., opisanym w pkt. 4 części wstępnej wyroku ;

II. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. 1, 2, 3, 4 części wstępnej wyroku i orzekł karę łączną w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności ;

III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w pkt. II sentencji wyroku kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności skazanego w sprawie o sygn. akt II K 553/02 oraz okresy faktycznie odbytych kar pozbawienia wolności wymierzonych wyrokami opisanymi w pkt. 1, 3, 4 części wstępnej wyroku ;

IV. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył kary jednostkowe grzywny orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. 1 i w pkt. 3 części wstępnej wyroku i orzekł karę łączną grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł. ;

VI. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w pkt IV sentencji wyroku kary łącznej grzywny zaliczył grzywny w części faktycznie wykonanej, orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. 1 i 3 części wstępnej wyroku ;

VII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej w pkt. V sentencji wyroku kary łącznej grzywny zaliczył grzywny w części faktycznie wykonanej, orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. 2 i 4 sentencji wyroku ;

VIII. w pozostałym zakresie uznał, że wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu:

IX. zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa.

Wyrok ten nie został przez strony zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 1 lutego 2014 r.

Został on zaskarżony kasacją – na korzyść skazanego – przez Prokuratora Generalnego w pkt II, III, V, VII i VIII jego części dyspozytywnej, który zarzucił temu orzeczeniu :

I. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, to jest art. 89 § 1a k.k. w zw. z art. 4 k.k., polegające na połączeniu skazanemu kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania na okres próby, a następnie zarządzonych do wykonania, orzeczonych wyrokami następujących Sądów:

- Sądu Rejonowego z dnia 14 stycznia 2003 r., sygn. akt IV K 1413/98, postanowieniem z dnia 29 grudnia 2004 r. zarządzonej do wykonania,
- Sądu Rejonowego z dnia 25 września 2003 r., sygn. akt IV K 842/96, postanowieniem z dnia 6 grudnia 2006 r. zarządzonej do wykonania,
- Sądu Rejonowego z dnia 15 marca 2004 r., sygn. akt II K 553/02, postanowieniem z dnia 27 stycznia 2007 r. zarządzonej do wykonania –

z karą pozbawienia wolności orzeczoną przez Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 13 lutego 2013 r., sygn. akt VI K 371/02, której wykonania w okresie próby i dalszych 6 miesięcy nie zarządzono, a wszystkie czyny jednostkowe opisane we wskazanych wyżej wyrokach, zostały popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r., co wykluczało tym samym możliwość orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia,

II. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa karnego materialnego, tj. art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. oraz art. 71 § 2 k.k., polegające na połączeniu kar grzywny orzeczonych na podstawie art. 71 § 1 k.k. wyrokami Sądu Rejonowego z dnia 13 lutego 2003 r., sygn. akt VI K 371/02 oraz dnia 15 marca 2004 r., sygn. akt II K 553/02, w sytuacji, gdy postanowieniem tegoż Sądu z dnia 26 stycznia 2007 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonyj kary pozbawienia wolności w sprawie II K 553/02, przez co orzeczona w tej sprawie grzywna nie podlegała wykonaniu, a więc nie mogła zostać połączona z grzywną orzeczoną w sprawie VI K 371/02

i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego w pkt II, III, V, VII i VIII jego części dyspozytywnej oraz przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest w sposób oczywisty zasadna, co pozwoliło rozpoznać ją w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżony nią wyrok wydano z rażącą obrazą wskazanych w obydwu zarzutach kasacji przepisów prawa karnego materialnego, a charakter i skutki tych uchybień spowodowały, że miały one istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

I. W utrwalonym orzecznictwie Sąd Najwyższy konsekwentnie przyjmuje, że normy zawarte w art. 89 § 1 i § 1a k.k. mają także (obok procesowego, gdyż odnoszą się do instytucji wyroku łącznego) charakter materialnoprawny. Dlatego należy odnosić do nich również reguły intertemporalne, zawarte w art. 4 § 1 k.k. Stąd też możliwość wymierzenia w wyroku łącznym, na podstawie art. 89 § 1a k.k., kary łącznej pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym, dotyczyć może wyłącznie skazań na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania orzeczone za przestępstwa, ale popełnione po dniu 8 czerwca 2010 r. (kiedy to weszła w życie ustawa z 5 listopada 2009 r. (Dz. U. Nr 206, poz.1589), która o ten przepis uzupełniła Kodeks Karny). Przy czym nie ulega wątpliwości, że przepis art. 89 § 1 k.k. stanowi podstawę do orzeczenia kary łącznej w wyroku łącznym w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, ale tylko przez orzeczenie kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 12 października 2011 r., sygn. akt V KK 275/11, LEX nr 1044078; 21 lutego 2013 r., sygn. akt IV KK 309/12, LEX nr 1288764, 5 kwietnia 2013r, sygn. akt IV KK 401/12, LEX nr 1308161).

Zauważyć zatem należy, iż skazany K. S. wszystkie czyny będące przedmiotem rozstrzygnięcia zaskarżonego wyroku łącznego popełnił przed dniem 8 czerwca 2010 r. Nadto wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 13 lutego 2003 r., sygn. akt VI K 371/02 (wskazany w pkt 2 części wstępnej zaskarżonego wyroku, którym orzeczoną karę pozbawienia wolności połączono w pkt II części dyspozytywnej tegoż wyroku z karami jednostkowymi orzeczonymi pozostałymi, wymienionymi na wstępie, wyrokami) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze 8 miesięcy z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat, której to wykonania nie zarządzono, ani w okresie próby, ani w ciągu dalszych 6

miesiący (art. 75§4 k.k.). Skazanie z tego wyroku nie uległo – wobec treści art. 108 k.k., – zatarciu z mocy prawa jako, że K. S. prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 31 stycznia 2006 r., sygn. akt I K 152/05 został skazany za czyn z art. 148 § 2 pkt 4 k.k. popełniony w dniu 27 czerwca 2004 r. na karę 13 lat pozbawienia wolności. W konsekwencji – brak było podstaw prawnych do połączenia kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie VI K 371/02 Sądu Rejonowego z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i nie zarządzonej do wykonania, z karami pozbawienia wolności orzeczonymi z warunkowym zawieszeniem wykonania, a następnie zarządzonymi, wymierzonymi wyrokami szczegółowo określonymi w pkt 1, 3 i 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku i wymierzenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Dodać przy tym należy, że wprawdzie przytoczona w pkt 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku treść wyroku Sądu Rejonowego, wydanego w sprawie II K 553/02, nie zawiera stwierdzenia, że zarządzono wykonanie orzeczonej nim z warunkowym zawieszeniem wykonanie kary pozbawienia wolności, niemniej jednak uczyniono to postanowieniem tego Sądu z dnia 26 stycznia 2007 r. (k. 100).

W tej stwierdzonej sytuacji nie ulega wątpliwości, że zaskarżony wyrok wydano z rażąco obrazą art. 89 § 1a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., co zważywszy na to, że połączono w ten sposób karę pozbawienia wolności warunkowo zawieszoną z innymi bezwzględnymi karami pozbawienia wolności i tego rodzaju karę orzeczono jako karę łączną, nie tylko mogło, ale wręcz miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

II. Równocześnie zaskarżonym wyrokiem w pkt V połączono kary grzywny orzeczone na podstawie art. 71 § 1 k.k. wyrokami wydanymi w sprawach Sądu Rejonowego: VI K 371/02 i II K 553/02, pomimo , że postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 26 stycznia 2007 r. zarządzono wykonanie orzeczonej wraz z tą karą grzywny w tej ostatniej sprawie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Tymczasem orzeczenie grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k. jest ściśle powiązane z zastosowaniem wobec skazanego środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności, a jej funkcja jest urealnienie dolegliwości związanej z orzeczeniem tego środka. Stąd w sytuacji, gdy ów środek wobec

zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności jest już uchylony, to i racje, które uzasadniały orzeczenie kary grzywny, też się zdezaktualizowały (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 12 grudnia 2013 r., sygn. akt III KK 434/13, LEX nr 1405162; 28 listopada 2012r., III KK 328/12, LEX nr 1228564).

Dlatego przepis art. 71 § 2 k.k. jednoznacznie stanowi, że w razie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności, grzywna orzeczona na podstawie § 1 tego przepisu nie podlega wykonaniu. Tym samym – w oparciu o przepisy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. - nie jest dopuszczalne łączenie takiej kary grzywny z innymi karami grzywny, skoro nie podlega ona w ogóle już wykonaniu i przez to brak jest podstaw prawnych, wymaganych w tych przepisach, do połączenia jej w wyroku łącznym z inną karą grzywny (por. wyrok Sadu Najwyższego z 14 marca 2013 r., sygn.. akt III KK 37/13, Prok. I Pr. - wkł. 2013/6/9 i wskazane tam orzeczenia). Sąd Rejonowy, orzekając wbrew tej regulacji w pkt V zaskarżonego wyroku, dopuścił się rażącej obrazy wskazanych w drugim zarzucie kasacji przepisów, co z racji na sam charakter tego uchybienia miało istotny wpływ na treść tego orzeczenia. Przy czym zauważyć należy, że grzywna orzeczona wobec skazanego w sprawie VI K 371/02 (tj. tej w której nie zarządzono wobec niego wykonania zawieszanej kary pozbawienia wolności) została wyegzekwowana w całości. Pozwala to uznać, że rozpoznawana kasacja również w zakresie jej zarzutu II została wniesiona na korzyść skazanego.

Wszystkie stwierdzone okoliczności doprowadziły do konieczności uznania zasadności rozpoznawanej kasacji, a – w konsekwencji – do uchylenia w zaskarżonej części wyroku będącego jej przedmiotem oraz przekazania sprawy, w tym zakresie, do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Przy powtórnym jej rozstrzygnięciu Sąd ten będzie miał na względzie zaprezentowane powyżej uwagi i wnioski.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.